

Ochrana rysů má smysl, zachráněná rysice Jane se vrátila do volné přírody

11.6.2026 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

11. červen vyhlásilo jedenáct organizací zapojených do evropského projektu 3Lynx Mezinárodním dnem rysů. Záměrem je upozornit na význam ochrany rysa ostrovida a přiblížit veřejnosti život této vzácné a většinou skrytě žijící plaché šelmy. Letošní Mezinárodní den má také jedinečný symbol - návrat rysí samice Jane do volné přírody. Jedná se o historicky první případ v České republice, kdy se podařilo zachránit osiřelé rysí kotě, úspěšně jej rehabilitovat bez přivyknutí na člověka a vrátit do přírody.

Opuštěné rysí mládě bylo nalezeno na podzim roku 2025 v Národním parku Šumava. Nový domov našlo v izolovaném výběhu, kde probíhala jeho rehabilitace s důrazem na minimální kontakt s člověkem. Díky tomu si zachovalo přirozenou plachost i lovecké instinkty, nezbytné pro jeho přežití v přírodě. Po této přípravě byla mladá samice vypuštěna do oblasti CHKO Brdy. Ochránci ji vybavili telemetrickým obojkem, který jim umožňuje sledovat její pohyb.

Vypuštění rysice do volné přírody má i širší význam – do Brd opakovaně migrují rysí samci ze Šumavy, dosud zde však nedocházelo k rozmnožování kvůli absenci samic. Pokud se zde Jane usadí a najde partnera, může sehrát důležitou roli při zahájení reprodukce rysů v této oblasti. Na akci spolupracovaly AP Lesnická, Správa NP Šumava, Správa NP Bavorský les a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Vypuštění rysí slečny zachytili na tomto videu.

Proč je ochrana rysa důležitá?

Rys ostrovid je největší kočkovitou šelmou nejen v České republice, ale i ve střední Evropě. Patří mezi přísně chráněné a ohrožené druhy. Česko-bavorsko-rakouská populace, která obývá území od Šumavy přes Český les až po Brdy a část Vysočiny, je kvůli nízké početnosti a izolovanosti považována za vysoce ohroženou. Vedle ní se na východě našeho území vyskytuje ještě populace karpatská. Jejich potřebné propojení komplikuje fragmentace krajiny, zejména dopravní infrastrukturou, která omezuje migraci a přispívá k izolaci populací.

Rys je přirozenou součástí české přírody, přesto zůstává pro většinu lidí téměř neviditelný. V oblasti Šumavy, Pošumaví, Novohradských hor a dalších navazujících území se znovu vyskytuje zhruba posledních 30 let. Je aktivní především za soumraku a v noci, i proto ho lidé spatří jen výjimečně. Dospělý jedinec váží přibližně 15 až 25 kilogramů a dosahuje výšky 50 až 70 centimetrů. Typickými znaky jsou krátký ocas, štětičky na uších, dlouhé nohy a skvrnitá srst, přičemž uspořádání skvrn je u každého zvířete jedinečné. Navzdory své velikosti není rys pro člověka nebezpečný. Jde o plaché zvíře, které se kontaktu vyhýbá a při setkání obvykle ustupuje.

V minulosti byl rys ve většině Evropy běžný, postupně však z krajiny téměř vymizel v důsledku pronásledování, změn krajiny a jejího intenzivního využívání člověkem. Dnes čelí několika zásadním hrozbám. Mezi nejzávažnější patří nelegální zabíjení, které je v praxi obtížně prokazatelné, ale podle dostupných poznatků představuje významný faktor úbytku jedinců. Dalším problémem je ztráta biotopu a už zmíněná fragmentace krajiny způsobená výstavbou silnic, dálnic a další infrastruktury, která omezuje migraci šelem.

Z ekologického hlediska je však rys důležitou součástí přírodních ekosystémů. Jeho přítomnost je

znakem zachovalé krajiny a stabilního prostředí.

Ochrana rysa ostrovida je dlouhodobý proces, který přesahuje hranice jednotlivých států. Mezinárodní projekt 3Lynx, financovaný z programu Interreg Central Europe, se proto zaměřil na koordinované sledování populací, sdílení dat, přípravu společných strategií a spolupráci s klíčovými skupinami, jako jsou lesníci, myslivci nebo vlastníci pozemků v regionu. Aktuálně, i s využitím poznatků předchozích mezinárodních projektů, jsou dokončovány nové aktivní nástroje ochrany druhů na národní úrovni, například Program péče o rysa ostrovida. Ten má za cíl snížit konflikty mezi ochranou rysa a hospodářskými zájmy člověka zejména prostřednictvím prevence škod, jejich kompenzací, ale také osvětových aktivit. Monitoring rysa využívá moderní metody, jako jsou fotopasti, genetické analýzy a terénní sběr dat.

Mezinárodní den rysů každoročně připomíná, že ochrana této šelmy je stále aktuální. Příběh rysice Jane, pojmenované na počest slavné primatoložky Jane Goodallové, ukazuje konkrétní výsledek této snahy – úspěšnou záchranu a návrat jedince do volné přírody. Zároveň však upozorňuje, že budoucnost rysa ostrovida závisí na dlouhodobé ochraně, spolupráci odborníků i přijetí tohoto druhu veřejností.

Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove [at] mzp.gov.cz (tiskove[at]mzp[dot]gov[dot]cz)

ochrana druhu

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/ochrana-rysu-ma-smysl-zachranena-rysice-jane-se-vratila-do-volne-prirody>